

Súd: Okresný súd Zvolen
Spisová značka: 12C/17/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6717208167
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 10. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kovalčíková
ECLI: ECLI:SK:OSZV:2018:6717208167.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Zvolen v spore vedenom pred sudkyňou JUDr. Janou Kovalčíkovou, v právnej veci žalobcu 1/ E. H., P. XX.XX.XXXX, Y. N. L. X, XXX XX I., žalobcu 2/ I. H., P. XX.XX.XXXX, Y. D. Z. XX, XXX XX U., obidvaja zastúpení JUDr. Jánom Krnáčom, advokátom, so sídlom Advokátskej kancelárie Nám. SNP 70/36, 960 01 Zvolen, IČO: 37 894 692, proti žalovanému I/ SAD Zvolen a.s., so sídlom Balkán 53, 960 01 Zvolen, IČO: 36 004 928, II/ Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť, so sídlom Balkán 53, 960 95 Zvolen, IČO: 36 054 666, zastúpený Advokátskou kanceláriou GABE-BB, s.r.o., so sídlom Profesora Sáru 3873/44, Banská Bystrica, IČO: 36 855 936, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 30.000,- Eur, takto

rozhodol:

I. Konanie **z a s t a v u j e** v celom rozsahu voči žalovanému I/.

II. Žalovaný II/ **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi 1/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- Eur, do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

III. Žalovaný II/ **j e p o v i n n ý** zaplatiť žalobcovi 2/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- Eur, do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia.

IV. Súd žalovanému I/ náhradu trov konania voči žalobcom 1/, 2/ **n e p r i z n á v a**.

V. Súd **p r i z n á v a** žalobcom 1/, 2/ právo na náhradu trov konania voči žalovanému II/ v rozsahu 100 percent.

odôvodnenie:

1. Žalobcovia žalobou zo dňa 26.05.2017 sa domáhali voči žalovanému I/ náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi 1/ vo výške 15.000,- Eur, žalobcovi 2/ vo výške 15.000,- Eur. Nárok odôvodnili tým, na tom skutkovom základe, že ich matka D. H. zomrela pri dopravnej nehode dňa 30.05.2016 kde vodič N. Š. v autobuse IRISBUS Crossway, evidenčné číslo V.-XXXBZ spôsobil dopravnú nehodu, následkom čoho došlo k zrážke autobusu s ťahačom značky VOLVO, evidenčné číslo Y.-XXXBS, pri ktorej zomrela D. H., P. XX.XXXXXX. Zosnulá, D.Z. H. bola čiperná žena, vo všetkých činnostiach bola samostatná, bývala v U., starala sa o byt, chodievala do S., starala sa o záhumienok, pestovala zeleninu, bola milej, láskavej, priateľskej povahy, bola pracovitá, pobožná, vychovala štyri deti, milovala rodinu. Jej náhla násilná smrť otriasla oboma žijúcimi synmi, poškodenými žalobcami 1/ a 2/. Žalobcovia v písomnom vyjadrení zo dňa 09.08.2018 sa vyjadrili k námietke žalovaného II/ o nedostatku pasívnej legitímácie, tvrdili, že je pasívne legitimovaný.

2. Žalobcovia podaním zo dňa 24.05.2018 požiadali o pristúpenie ďalšieho subjektu do konania na strane žalovaného, a to žalovaný II/ Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť so sídlom vo Zvolene.

3. Okresný súd Zvolen uznesením č.k. 12C/17/2017-93 zo dňa 28.05.2018, právoplatné 31.05.2018 pripustil do konania vstup ďalšieho subjektu na strane žalovaného Slovenská autobusová doprava Zvolen, akciová spoločnosť, so sídlom Balkán 53, Zvolen, IČO: 36 054 666.

4. Súd doručil žalobu žalovanému I/ spolu s uznesením na vyjadrenie sa písomne v dvoch vyhotoveniach, v lehote 15 dní dňa 06.06.2017. Žalovaný I/ v podaní zo dňa 21.06.2017 žiadal žalobu zamietnuť. Namietol nedostatok svojej pasívnej legitímácie, neexistuje dôvod, pre ktorý by zodpovedal za škodu.

5. Na pojednávaní dňa 26.10.2018, po späťvzatí žalobcami, žalovaný I/ súhlasil so späťvzatím žaloby.

6. Žalovaný II/ v písomnom podaní zo dňa 29.06.2018 uviedol, že ľutuje skutok, ktorý sa stal 30.05.2016, smrť matky žalobcov a viedol k tragickej udalosti. Vzniesol nedostatok pasívnej legitímácie. Tvrdil, že žalovaný II/ ako leasingový nájomca nie je pasívne legitimovaný, podľa neho pasívne legitimovaný má byť UniCredit Leasing Slovakia, a.s., IČO: 35 730 978. V prípade, že sa súd nestotožní právnym názorom žalovaného II/ o nedostatku pasívnej legitímácie uviedol, že predpokladom vzniku náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je existencia ujmy, porušenie právnej povinnosti, protiprávny úkon spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobcov. Príčinná súvislosť medzi ujmomou a protiprávnym konaním. Predpokladom možnosti priznania peňažnej satisfakcie, skutočnosť, že primerané morálne zadosťučinenie sa ukazuje ako nepostačujúce pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy sú dané dve kritériá, a to závažnosť vzniknutej ujmy a veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Žalovaný II/ považuje uplatňovanú náhradu nemajetkovej ujmy 30.000,- Eur za neprimeranú. Poukázal na to, že vodič Š. išiel rýchlosťou 20 km/h, nebol pod vplyvom alkoholu, utrpel pri dopravnej nehode ťažké zranenie. Po udalosti navštívil poškodených a ospravedlnil sa. Uznal svoju vinu pred súdom, vyjadril ľútosť nad celým skutkom a poprosil poškodených a pozostalých o odpustenie.

7. Na pojednávaní dňa 26.10.2018 žiadal žalobu v celom rozsahu voči nemu zamietnuť.

8. Právny zástupca žalobcov na pojednávaní dňa 26.10.2018 zobral žalobu voči žalovanému I/ v celom rozsahu späť.

9. Žalovaný I/ súhlasil so späťvzatím žaloby.

10. Podľa § 144 Civilného sporového poriadku, žalobca môže vziať žalobu späť.

11. Podľa § 145 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak je žaloba vzatá späť celkom, súd konanie zastaví.

12. Podľa § 145 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzatí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

13. Podľa § 146 ods. 2 Civilného sporového poriadku, súhlas žalovaného je potrebný vždy, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu.

14. Súd zastavil konanie voči žalovanému I/ na základe späťvzatia žaloby žalobcom so súhlasom žalovaného I/ v súlade s citovanými ustanoveniami.

15. Predmetom žaloby zostala nemajetková ujma voči každému žalobcovi vo výške 15.000,- Eur voči žalovanému II/.

16. Súd na základe predložených listinných dokladov zistil nasledujúci skutkový stav:

17. Súd vykonal dokazovanie oboznámením rozsudku Okresného súdu Zvolen 3T/48/2017-816 zo dňa 10.07.2017, právoplatný 25.10.2017, v ktorom obžalovaný N. Š., P. XX.XX.XXXX bol uznaný vinným, že 30.05.2016 spôsobil dopravnú nehodu, medzi iným je tam uvedené, že zrážke podľahla D. H., P. XX.XX.XXXX čím spáchal prečin všeobecného ohrozenia podľa § 285 ods. 1, 2, 3 písm. a), b), ods. 4 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, prečin ublíženia na zdraví podľa § 158 Trestného zákona, za to bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní tri roky nepodmienečne s trestom s minimálnym stupňom stráženia, trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel v trvaní štyri roky a E. H. N. I. H. boli odkázaní s nárokmi na náhradu škody na civilný proces, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici 3To/117/2017 zo dňa 25.10.2017, právoplatné (viď vyznačenú právoplatnosť na rozhodnutí OS č.l. 862), v ktorom odvolanie žalovaného N. Š. zamietá, výpoveď svedkyne V. Y. z pojednávania 26.10.2018, z ktorej vyplýva, že starká bola často v I., chodievala dvakrát do týždňa do I., pomáhala všetkým v rodine, bola aktívna, čiperná, mala záhradku v S. E. U. kde pestovala rastliny, chodievala s batohom, priniesla zemianky, uhorky, paradajky, každý deň chodievala do kostola, bola vdova a deti k nej často chodievali na prázdniny. Jej syn dosť času strávil v I.. Charakterizovala ju v dobrom, čo sa týka nich, vládla harmónia. Ďalej súd oboznámil výpovede účastníkov z pojednávania 26.10.2018, právneho zástupcu žalobcov, právnej zástupkyne žalovaného II/ z pojednávania 26.10.2018.

18. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

19. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

20. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

21. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

22. Podľa § 853 ods. 1 Občianskeho zákonníka, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

23. Podľa § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka, škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

24. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

25. Podľa § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka, rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

26. Článok 2 hovorí, že leasingový nájomca je povinný vykonať ohliadku a kontrolu predmetu leasingu. Vykonať kontrolu spôsobilosti predmetu leasingu. Článok 2 hovorí, že podpisom leasingovej zmluvy prechádzajú na leasingového nájomcu všetky práva a nároky voči dodávateľovi leasingu titulom záruk a servisných podmienok, ďalej bod 9 tohto článku hovorí, že leasingový nájomca bude zaobchádzať s vecou s odbornou starostlivosťou a starať sa oň podľa doporučení výrobcu, že všetky náklady na prevádzku, údržbu a opravu predmetu leasingu znáša leasingový nájomca v celom rozsahu. Bod 11 hovorí o tom, že zaevidovanie autobusu do evidencie vozidiel je tiež povinnosťou leasingového nájomcu. Článok 3, ktorý hovorí o vlastníctve a užívaní predmetu leasingu hovorí o tom, že leasingový nájomca je povinný udržiavať predmet leasingu v bezchybnom a prevádzky schopnom stave na svoje náklady a znášať všetky náklady spojené s prevádzkou predmetu leasingu po celú dobu trvania leasingu. Článok

4 hovorí o tom, že leasingový prenajímateľ nezodpovedá za škody vzniknuté nájomcovi a za jeho prevádzky schopnosť. Ďalej hovorí o tom, že leasingový nájomca je povinný uplatňovať vady predmetu leasingu, vady zo záručných a servisných podmienok, ďalej hovorí o tom, že leasingový nájomca zabezpečuje záručné a pozáručné prehliadky, opravy predmetu leasingu a znáša náklady s tým spojené. Ďalej hovorí o tom, že nájomca je povinný oboznámiť sa so servisnými a záručnými podmienkami, plniť ich a dodržiavať ich. Je povinný v článku 7 zabezpečovať poistenie predmetu leasingu, napokon má právo autobus po ukončení leasingu odkúpiť, po splnení všetkých podmienok odkúpiť.

27. Žalovaný II/ potvrdil, že vodič N. Š. bol jeho zamestnancom.

28. Pojmovými znakmi subjektívnych osobnostných práv sú absolútna povaha, imateriálny charakter, všeobecnosť a výlučnosť, zásadná neprevoditeľnosť, časová neobmedzenosť a nepremičateľnosť. Pôsobia voči neobmedzenému, resp. neurčitému okruhu ostatných subjektov práva, ich predmetom sú výlučne nemajetkové hodnoty (osobnosť), patria každej fyzickej osobe „a priori“, (sú prejavom ľudskej osobnosti vo vzťahu k ostatným subjektom, t.j. či fyzickým alebo právnickým osobám) s rovnakým právnym postavením, výlučné oprávnenie nakladať počas celého života v medziach určených právnym poriadkom s jednotlivými stránkami svojej osobnosti patrí fyzickej osobe, nemožno ich scudzovať, deliť od ich nositeľa, upínajú sa na fyzickú osobu po dobu jej fyzickej existencie v spoločnosti (sú časovo neobmedzené počas života fyzickej osoby) sú nezdediteľné (netvorí predmet dedičstva), sú nepremičateľné, rovnako aj neprekludovateľné a nemožno ich postihovať exekúciou. Na rozdiel od nich majetkové práva možno oddeliť od ich subjektov, prevádzať (scudzovať) ich, podliehajú exekúcii, premičaniu a preklúzii. Špecifickosť subjektívnych osobnostných práv spočíva v ich predmete, ktorým je priamo osobnosť človeka, fyzickej osoby v jej celistvosti. Právo na ochranu osobnosti (subjektívne rýdzo osobné, resp. osobnostné právo) Občiansky zákonník upravuje ako jednotné právo (doslovné znenie „fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti“). V dôsledku toho je treba jednotlivé práva, ktoré v tomto jednotnom rámci vznikajú, chápať ako práva čiastkové, líšiac sa navzájom vzťahom k rôznym hodnotám, stránkam osobnosti, avšak vychádzajúcim z osobnosti tvoriacej fyzickú a mravnú jednotu. Ako základné hodnoty osobnosti každej fyzickej osoby uvádza Občiansky zákonník v § 11 výslovne život, zdravie, občiansku česť a ľudskú dôstojnosť, ako aj súkromie, meno a prejavy osobnej povahy.

29. Podľa ustanovenia článku 8 odseku I Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných práv a slobôd, publikovaného pod č. 209/1992 Zb., každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydľia a korešpondencie. Z ustanovenia článku 17 Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach publikovaného pod č. 120/1976 Zb. vyplýva, že nikto nesmie byť vystavený svojvoľnému zasahovaniu do súkromného života, rodiny, domova alebo korešpondencie a každý má právo na zákonnú ochranu proti takým zásahom alebo útokom. Právo na súkromie v rôznych poňatiach môže zahŕňať tak ochranu rodinného života, súkromie obydľia, listové tajomstvo, ako aj ochranu cti, povestí človeka, či ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním údajov o osobe. V ústavnej rovine je zakotvené v článku 16 Ústavy Slovenskej republiky - nedotknuteľnosť osoby a jej súkromia je zaručená, obmedzená môže byť len v prípadoch ustanovených zákonom; článku 19 ods. 1 - každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života, ods. 2 - každý má právo na ochranu pred neoprávneným zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o svojej osobe; v článku čl. 21 garantujúcom nedotknuteľnosť obydľia; v článku 22 zaručujúcom ochranu listového tajomstva, tajomstva dopravovaných správ a iných písomností a ochranu osobných údajov.

30. Podstatou rodinného života je oprávnenie fyzickej osoby utvárať, udržiavať a rozvíjať vzťahy medzi členmi rodiny založené na silných citových väzbách. Ak medzi fyzickými osobami existujú sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Takýmto protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. práva rodinný život môže byť ďalšiemu účastníkovi vzťahu spôsobená taká ujma, ktorá mu čiastočne alebo úplne bráni naplniť jeho citové potreby, t.j. nemajetková ujma postihujúca inú ako majetkovú sféru osobnosti, sféru osobnostnú, ku ktorej nepochybne patrí aj citová (emocionálna) ujma. Ak dôjde k smrti jedného z členov rodinného vzťahu, pozostalá osoba môže utrpieť citovú ujmu vo forme šoku, smútku zo straty blízkej osoby a takisto aj spoločensva (vzťahu) s blízkou osobou. Osobnosť, ktorá je chránená prostredníctvom všeobecného osobnostného práva, v prípade, ak došlo k zásahu do tohto práva, má možnosť využiť právne prostriedky ochrany osobnosti, ktoré sú exemplifikatívne uvedené v ustanovení §

13 Občianskeho zákonníka. Prichádzajú do úvahy, pokiaľ hrozí alebo je spôsobená ujma v osobnostnej nemajetkovej sfére a majú rôznu povahu. Ktoré z týchto právnych prostriedkov príslušná fyzická osoba na ochranu svojej osobnosti uplatní, bude závislé v prvom rade na jej vôli ovplyvnenej predovšetkým intenzitou a povahou protiprávneho zásahu. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Realizácia tejto ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity jeho osobnosti aj po jeho smrti (tzv. postmortálna ochrana) je ich osobným záujmom; ide o najbližších príbuzných, a to manžela a deti, a ak ich niet, o rodičov.

31. Jednotlivé prostriedky na ochranu osobnosti sú relatívne samostatné. Je možné ich použiť jednotlivo alebo kumulovane, taktiež v závislosti od intenzity protiprávneho zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby. Zákon výslovne pripúšťa možnosť podania návrhu na upustenie od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba), výslovne prípustný je aj návrh na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba) a návrh na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba), ktoré nemá charakter peňažnej náhrady, teda nejde o majetkové plnenie, ale je výlučne prostriedkom morálneho, imateriálneho pôsobenia. Svojou povahou nejde o prostriedok represívny, ani reparačný, ale o špeciálny prostriedok ochrany osobnosti so satisfakčnou povahou, ktorá sa bezprostredne nepremieta do majetkovej sféry postihnutej fyzickej osoby, preto ju nemožno vyjadriť a vyčísliť v peniazoch. V prípade, ak by sa nezdalo morálne zadosťučinenie postačujúce, umožňuje Občiansky zákonník v § 13 ods. 2 priznať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorej účelom je vyvážiť a zmierniť nemajetkovú ujmu peňažnou formou a plní tiež satisfakčnú funkciu.

32. Právna zástupkyňa žalovaného II/ v konaní namietala, že je daný nedostatok pasívnej vecnej legitímácie žalovaného II/, nakoľko žalovaný II/ nie je tým subjektom, ktorý by zodpovedal za neoprávnený zásah do žalobcami uplatňovaných osobnostných práv podľa § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Uvedená skutočnosť vyplýva aj zo samotného trestného rozsudku Okresného súdu Zvolen, sp.zn. 3T/48/2017-816 zo dňa 10.07.2017, právoplatný 25.10.2017, z ktorého vyplýva, že je to práve Andrej Šulc ako vodič autobusu, ktorý zodpovedá za akýkoľvek zásah do osobnostných práv pozostalej navrhovateľky. Uvedené platí bez ohľadu na skutočnosť, či bol N. Š. v pracovnoprávnom vzťahu k tretej osobe, alebo nie. Žalovaná ďalej uviedla, že v prípade práva na náhradu nemajetkovej ujmy nie je možné ani podporne aplikovať ustanovenie § 420 ods.2 Občianskeho zákonníka, a to z dôvodu, že predmetom sporu nie je právo na náhradu škody, ale právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Ďalej namietala, že žalovaná nie je v spore pasívne vecne legitímovaným subjektom aj z dôvodu, že nie je prevádzkovateľom dopravného prostriedku podľa ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka. Táto skutočnosť vyplýva aj z pripojeného trestného spisu Okresného súdu Zvolen sp.zn. 3T/48/2017, keď z evidenčnej karty motorového vozidla, ev. č. V. XXX Y. je nepochybné, že vlastníkom predmetného motorového vozidla nie je žalovaný II/, ale leasingová spoločnosť UniCredit Leasing Slovakia, a.s. To znamená, že žalovaná je len leasingovým nájomcom motorového vozidla, pričom v súlade s ustálenou judikatúrou sa za prevádzkovateľa vozidla považuje prioritne vlastníkom motorového vozidla, resp. osoba, ktorá je oprávnená právne a fakticky disponovať s motorovým vozidlom. Žalovaná poukázala v tejto súvislosti na leasingovú zmluvu, vrátane všeobecných podmienok finančného leasingu, ktorá zmluva bola uzatvorená medzi žalovanou ako leasingovým nájomcom a spoločnosťou UniCredit Leasing Slovakia, a.s. ako vlastníkom motorového vozidla ev.č. V. XXX Y..

33. Súd sa teda v prvom rade vysporiadaval s otázkou pasívnej legitímácie žalovanej. Súd má za to, že posúdenie vecnej legitímácie na strane žalovanej závisí od posúdenia otázky, či je možné považovať žalovanú za pôvodcu zásahu.

34. Vznik právneho vzťahu, obsahom ktorého je na jednej strane právo domáhať sa ochrany podľa § 11 Občianskeho zákonníka a na druhej strane povinnosť znášať sankcie uložené súdom, je podmienený tým, že ide o zásah neoprávnený a tiež objektívne spôsobilý privodiť ujmu na osobnosti. Účastníkom, ktorý je v rámci tohto právneho vzťahu nositeľom uvedeného oprávnenia (subjektom ochrany), je fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej bolo zasiahnuté. Účastníkom, ktorý je nositeľom povinnosti upustiť od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti alebo odstrániť následky zásahov alebo poskytnúť primerané zadosťučinenie, je fyzická alebo právnická osoba, ktorá sa dopustila určitého konania neoprávnené zasahujúceho do chránených osobnostných práv (je pôvodcom, resp. subjektom zásahu). Predpokladom úspešného uplatnenia práva na ochranu osobnosti je nielen zistenie, že žalobca

je fyzickou osobou, ktorej osobnostné práva boli porušené alebo ohrozené, ale rovnako tiež zistenie, že žalovaný II/ sa dopustil toho konania, ktoré žalobca v konaní skutkovo vymedzoval a považoval za zásah do jeho chránených osobnostných práv. Obe zisťovania sú súčasťou skúmania, kto je v tom - ktorom konaní vecne legitimovaný. Vecnou legitimáciou sa rozumie stav vyplývajúci z hmotného práva, v rámci ktorého je jeden z účastníkov nositeľom oprávnenia (je aktívne legitimovaný) a druhý účastník je nositeľom právnej povinnosti (je pasívne legitimovaný).

35. Aj súčasnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (viď napríklad R 114/1999, R 38/1996, R 36/2009, R 53/2010, R 38/2012) je jednotne zastávaný názor, že pôvodcom zásahu môže byť nielen fyzická osoba, ale aj právnická osoba. Pokiaľ by bol správny názor, že za zásah do osobnosti zodpovedá vždy (len) tá fyzická osoba, konkrétnym konaním ktorej bolo zasiahnuté do osobnostných práv, bola by úplne vylúčená možnosť, že za takýto zásah nesie zodpovednosť právnická osoba. Právnické osoby sú však celkom bežne účastníkmi konaní o ochranu osobnosti (napríklad rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. decembra 2011 sp. zn. 3 Cdo 108/2011, 29. júna 2009 sp. zn. 3 MCdo 3/2008, 19. mája 2010 sp. zn. 5 Cdo 108/2009 a z 27. novembra 2009 sp. zn. 5 Cdo 83/2008). Pre právnické osoby je charakteristické to, že svoju vôľu nevytvárajú samostatne, ale prostredníctvom tých fyzických osôb, ktoré sú na to určené. Len prostredníctvom fyzických osôb právnická osoba tiež prejavuje svoju vôľu navonok, koná, robí právne úkony, zakladá právne vzťahy, vstupuje do právnych vzťahov, uplatňuje práva a plní povinnosti z týchto vzťahov. Ak bezprostredným pôvodcom zásahu do osobnosti bola fyzická osoba, ktorá bola právnickou osobou použitá na výkon jej činnosti, treba vyriešiť otázku, či konanie tejto fyzickej osoby je zásahom, za ktorý nesie zodpovednosť ona sama (bezprostredne konajúca fyzická osoba) alebo táto právnická osoba. Ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka neobsahujú úpravu, ktorá by osobitne riešila túto otázku.

36. Podľa § 853 Občianskeho zákonníka platí, že občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. V tomto ustanovení Občianskeho zákonníka je upravená analógia. Analógia legis (analógia zákona) sa používa ako forma aplikácie zákona vtedy, keď treba riešiť otázku, riešenie ktorej nie je síce v zákone upravené, ale ten istý zákon upravuje riešenie podobného prípadu. Vychádza sa pritom z predpokladu, že zákonodarca by podľa rovnakých zásad upravil aj daný prípad. Právnym vzťahom zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú na osobnostných právach fyzickej osoby (§ 11 a nasl. Občianskeho zákonníka) sú obsahom a účelom najbližšie právne vzťahy zodpovednosti za majetkovú ujmu (škodu) spôsobenú v majetkovej sfére poškodeného (§ 420 a nasl. Občianskeho zákonníka).

37. V zmysle § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka platí, že škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú; ich zodpovednosť podľa pracovnoprávných predpisov nie je tým dotknutá.

38. Analogicky (§ 853 Občianskeho zákonníka v spojení s § 420 ods. 2 tohto zákonníka), pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou. Rovnako aj Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 23. augusta 2007 sp. zn. I. ÚS 137/07 uviedol, že „podľa všeobecných ustanovení občianskeho hmotného práva je otázka zodpovednosti za škodu (vrátane zodpovednosti za nemajetkovú ujmu) konštituovaná tak, že za škodu, resp. za ujmu zodpovedá ten, kto ju spôsobil, pričom v prípade škody, resp. ujmy spôsobenej právnickou osobou ide o činnosť tých fyzických osôb, ktoré právnická osoba na túto činnosť použila (§ 420, ako aj § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka).“

39. Pokiaľ je na mieste analogické použitie ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka pri určení, či zodpovednosť za zásah do osobnostných práv nesie fyzická osoba bezprostredne konajúca alebo právnická osoba, za ktorú fyzická osoba konala v rámci výkonu činností, ktorými bola poverená touto právnickou osobou, je rovnako na mieste analogické použitie ustanovenia § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka pri určení subjektu zodpovedného za zásah do osobnostných práv, ktorý bol spôsobený prevádzkou dopravných prostriedkov. Vychádzajúc z uvedeného možno konštatovať, že tak, ako podľa okolností konkrétneho prípadu zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ vozidla poškodenému, zodpovedá tento prevádzkovateľ (aj) za nemajetkovú ujmu

spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osobe (rozhodnutie Najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 228/2012 zo dňa 26.09.2013).

40. Občiansky zákonník pojem „prevádzateľ“ nevymedzuje. Ide o osobu (fyzickú alebo právnickú), ktorá má právnu a faktickú možnosť disponovať s dopravným prostriedkom a ktorá ho organizovane užíva (dlhodobu a na určený účel), pričom užívajúca osoba je zo zákona alebo zmluvy oprávnená dopravný prostriedok na ten účel používať.

41. Pojem „prevádzateľ“ nemožno zamieňať s pojmom „držiteľ“ motorového vozidla. Držiteľa vymedzuje príslušný administratívny predpis - podľa § 2 písm. c) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, na účely tohto zákona sa rozumie držiteľom vozidla osoba zapísaná v osvedčení o evidencii časť I a časť II ako držiteľ osvedčenia alebo takáto osoba zapísaná v osvedčení o evidencii vydanom v cudzine. Toto vymedzenie má význam len z evidenčného hľadiska.

42. Súdna prax riešila postavenie leasingovej spoločnosti ako prevádzateľa vozidla v rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 2563/2005 z 27.11.2007. Leasingová spoločnosť (poskytovateľ leasingu) je prevádzateľom objektívne zodpovedným za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku, ak v dobe nehody bola jeho vlastníkom a dispozícia príjemcu leasingu (nájomcu) bola obmedzená napr. tým, že podľa leasingovej zmluvy nebol oprávnený vykonávať technické úpravy s výnimkou nevyhnutných opráv a nebol ani povinný (okrem pripoistenia pri ceste do zahraničia) vozidlo poistiť. Podľa citovaného rozsudku sp. zn. 25Cdo 2563/2005, v prípade tzv. leasingu je treba pri určení prevádzateľa vozidla posúdiť podľa obsahu príslušnej zmluvy aký rozsah práv k vozidlu vlastník previedol na leasingového nájomcu, za prevádzateľa vozidla nemožno leasingového nájomcu považovať vtedy, ak podľa zmluvy bol oprávnený vozidlo za odplatu užívať obvyklým spôsobom, nemohol na ňom zabezpečovať technické úpravy s výnimkou nutných opráv, mal hradiť iba údržbu a opravy vozidla a nebol oprávnený vozidlo poistiť, pričom poistenie vozidla vrátane zákonného poistenia bolo zahrnuté v tzv. „požičovnom“. Nakoľko práva a povinnosti účastníkov zmluvy o výpožičky nie sú upravené kogentne, riešia sa predovšetkým obsahom dojednania účastníkov zmluvy. V tejto súvislosti je potom nutné posúdiť kto v konkrétnom prípade bol prevádzateľom dopravného prostriedku, za ktorého je treba všeobecne pokladať toho kto má trvalú možnosť právnej a faktickej dispozície s vozidlom.

43. V tomto smere vzhľadom na vyššie uvedené súd dospel k záveru, že žalovaného II/ za okolností prejednávanej veci treba považovať za pôvodcu žalobcami tvrdeného zásahu do ich osobnostných práv. Po skutkovej stránke bolo pre tento záver súdu rozhodujúce, že k úmrtiu D. H. došlo konaním vodiča autobusu N. Š., ktorý v čase dopravnej nehody bol zamestnancom žalovaného II/ a dopravnú nehodu spôsobil pri výkone jeho práce vodiča autobusu pre žalovanú, keď viedol toto vozidlo, ktorého prevádzkovateľom bol žalovaný II/. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky osoby, ktoré vykonávajú dopravu; teda nie vlastníkom dopravného prostriedku, ale osoba, ktorá použitím dopravného prostriedku vykonáva dopravu. UniCredit Leasing Slovakia, a.s. pritom nevykonáva dopravu osôb, ani tovaru a nikdy takúto dopravu ani nevykonával. Aj v kontexte rozsudku Najvyššieho súdu ČR spis. zn. 25Cdo 2563/2005 z 27.11.2007, podľa ktorého „za prevádzkovateľa nemožno leasingového nájomcu považovať vtedy, ak podľa zmluvy bol oprávnený vozidlo za odplatu užívať obvyklým spôsobom, nemohol na ňom zabezpečovať technické úpravy s výnimkou nutných opráv, mal hradiť iba údržbu a opravy vozidla a nebol oprávnený vozidlo poistiť, pričom poistenie vozidla vrátane zákonného poistenia bolo zahrnuté v tzv. „požičovnom“ má súd za to, že prevádzkovateľom predmetného dopravného prostriedku je žalovaný II/. Ďalej v prípade škôd vzniknutých tretím osobám v súvislosti s prevádzkou predmetu leasingu bol leasingový nájomca povinný ihneď urobiť všetky opatrenia, vrátane tých, ktoré by inak bol povinný urobiť UniCredit Leasing Slovakia a.s., aby nároky, hlavne nároky na poistné plnenie ostali zachované a škody spôsobené tretím osobám boli čo najnižšie a pokiaľ by z akýchkoľvek dôvodov neboli škody úplne, alebo s časti uhradené a uhradiť by ich bol podľa zákona povinný UniCredit Leasing Slovakia a.s., bol leasingový nájomca povinný takúto škodu UniCredit Leasing Slovakia a.s., na základe platobného dokladu uhradiť. Rovnako je z leasingovej zmluvy zrejmé, že leasingový nájomca bol povinný dojsť k povinnému zmluvnému poisteniu a havarijné poistenie a bol povinný poistné platiť, pričom poistenie síce bolo platené spolu s leasingovými splátkami, avšak oddelene od platieb nájomného.

44. Podľa § 428 Občianskeho zákonníka, svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

45. Je teda zrejmé, že v prejednávanej veci sa žalobcovia domáhajú ochrany proti zásahom do osobnosti najmä do života, zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj ochrany súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy. Súd preto pri posudzovaní nárokov uplatňovaného v tomto konaní vychádzal z ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka, ktorý priznáva každej fyzickej osobe právo na ochranu proti takýmto zásahom. Súčasťou práva na ochranu osobnosti je aj právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahrňuje tiež právo fyzickej osoby na spoločnosť s ďalšími osobami predovšetkým s členmi rodiny. Zákon nedefinuje pojem zásah, ani nepodáva výpočet konkrétnych foriem zásahov, ktorými môžu byť dotknuté osobnostné práva žalobkyne. Je tak bezpochyby aktívne konanie ako aj pasívne správanie, ktoré má v zákone uvedené znaky. Týmito znakmi sú predovšetkým neoprávnenosť zásahu a jeho objektívna spôsobilosť negatívne dopadnúť na chránené osobnostné práva fyzickej osoby. Medzi neoprávneným zásahom a poškodeným niektorého z osobnostných práv musí byť vzťah príčinnej súvislosti. Ak určité konanie vykazuje zákonné znaky zásahu do chránených osobnostných práv má fyzická osoba právo domáhať sa najmä, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov a aby jej bol poskytnuté primerané zadosťučinenie (§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Pri posudzovaní otázky pasívnej vecnej legitímácie súd aplikoval s poukazom na analógiu práva v zmysle ustanovenia § 853 Občianskeho zákonníka, ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka. Ak bezprostredným pôvodcom zásahu do osobnosti bola fyzická osoba, ktorá bola právnickou osobou použitá na výkon jej činnosti, je potrebné posúdiť, či konanie tejto fyzickej osoby je zásahom, za ktorý nesie zodpovednosť ona sama alebo táto právnická osoba. Ustanovenia § 11 a nasledujúceho Občianskeho zákonníka neobsahujú úpravu, ktorá by osobitne riešila túto otázku. Podľa už vyššie citovaného § 853 Občianskeho zákonníka platí, že občiansko-právne vzťahy pokiaľ nie sú osobitne upravené sa spravujú ustanoveniami občianskeho zákonníka, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Analógia zákona sa používa ako forma aplikácie zákona vtedy, keď treba riešiť otázku, riešenie ktorej nie je síce v zákone upravené, ale ten istý zákon upravuje riešenie podobného prípadu. Vychádza sa pritom z predpokladu, že zákonodarca by podľa rovnakých zásad upravil aj daný prípad.

46. Analogicky teda pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby považuje sa takýto zásah za zásah spôsobený priamo právnickou osobou (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu 3Cdo 228/2012 zo dňa 26.9.2013). Tak ako sú zvláštnou skupinou zásahov do majetkovej sféry tie prípady, v ktorých škoda bola spôsobená prevádzkou dopravných prostriedkov (§ 427 a nasledujúcich OZ), rovnako osobitnou je aj skupina tých zásahov do osobnostnej sféry, v prípade ktorých nemajetková ujma bola spôsobená prevádzkou dopravných prostriedkov. Pokiaľ je na mieste analogické použitie ustanovenia § 420 ods. 2 OZ pri určení, či zodpovednosť za zásah do osobnostných práv nesie fyzická osoba bezprostredne konajúca alebo právnická osoba, za ktorú fyzická osoba konala v rámci výkonu činnosti, ktorými bola poverená touto právnickou osobou, je rovnako na mieste analogické použitie ustanovenia § 427 ods. 2 OZ pri určení subjektu zodpovedného za zásah do osobnostných práv, ktorý bol spôsobený prevádzkou dopravných prostriedkov.

47. To znamená, že súd mal za to, že žalovaná je v danej veci pasívne, vecne legitimovaná ako prevádzkovateľ a zamestnávateľ odsúdeného N. Š., ktorý pri výkone povolania spôsobil dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej došlo k úmrtiu matky žalobcov.

48. Zodpovednosti sa prevádzateľ môže zbaviť iba vtedy, keď preukáže, že škode nemohlo byť zabránené ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré mohlo byť vynaložené. Svojej zodpovednosti sa však prevádzateľ nemôže zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Ustanovenie § 428 Občianskeho zákonníka zakotvuje úzku možnosť zbaviť sa zodpovednosti za škodu, ktorá by bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky, ak jej vzniku nebolo možné zabrániť. Zbavenie sa objektívnej zodpovednosti prevádzateľa prichádza do úvahy iba v jednom prípade, vynaloženie všetkého úsilia, ktoré možno požadovať. Úplnému zbaveniu zodpovednosti však môže dôjsť iba za situácie, že konkrétne okolnosti, ktorými bola škoda spôsobená, nemajú v tejto prevádzke svoj pôvod. Je potrebné dôsledne rozlišovať medzi pojmom škody, ktorá by bola vyvolaná osobitnou povahou prevádzky, teda prejavom typickým vlastnostiam dopravy a pojmom škody spôsobenej takými okolnosťami, ktoré majú svoj pôvod v prevádzke. Pojem okolnosti, ktoré majú svoj pôvod v prevádzke, je užší než pojem

škoda vyvolaná osobitnou povahou prevádzky. Za okolnosť majúcu pôvod v prevádzke je považované napríklad zlyhanie brzd, vada materiálu, nedostatočná údržba zariadenia prevádzky, ale i v okolnostiach nedostatkov na strane vodiča napríklad zdravotná vada, prechodná zdravotná indispozícia. Okolnosti vo vnútri vlastnej prevádzky súvisia s organizáciou, riadením a realizáciou prevádzky. Patria sem nedostatky technického stavu dopravných prostriedkov, vady súčiastky či materiálu vrátane väd skrytých. Ak bola príčinou vzniku škody tzv. vnútorná škodná udalosť, neprichádza do úvahy zbavenie sa zodpovednosti prevádzateľa bez ohľadu na to, či škode mohlo či nemohlo byť zabránené. Dôkazné bremeno na splnenie liberalizačného dôvodu má prevádzateľ. Súdna prax dovodila, že okolnosťou majúcou pôvod v prevádzke v zmysle § 428 je i prudké zabrzdzenie v dopravnom prostriedku hromadnej dopravy alebo iskrenie parnej lokomotívy. O okolnosť majúcu svoj pôvod v prevádzke dopravného prostriedku nejde napríklad pri neodvratiteľnej živej udalosti spôsobenej prírodnými silami alebo v prípade zásahu tretej osoby či zvierat. V týchto prípadoch ide o zásah zvonka a nie o okolnosť s prevádzkou dopravného prostriedku priamo súvisiacu. Ak bola príčinou škody vonkajšia okolnosť nemajúca pôvod prevádzke a škode nemohlo byť zabránené ani všetkým objektívnym úsilím k odvráteniu tejto okolnosti, ktorá škodu vyvolala, dochádza k zbaveniu zodpovednosti prevádzateľa. Vynaložením všetkého úsilia jej treba rozumieť všetku objektívnu možnosť starostlivosti, ktorú mohol ten, kto prevádzkuje dopravný prostriedok vyvinúť. Všetko možné úsilie, ktoré možno požadovať na prevádzateľovi, aby sa predišlo vzniku škody, je treba chápať objektívne a zvažovať všetky možnosti, ktorých mohli byť k tomuto účelu využité.

49. Podľa § 441 Občianskeho zákonníka ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

50. Podľa § 431 Občianskeho zákonníka, ak sa stretnú prevádzky dvoch alebo viacerých prevádzateľov a ak ide o vyporiadanie medzi týmito prevádzateľmi, zodpovedajú podľa účasti na spôsobení vzniknutej škody.

51. Podľa ustanovenia § 431 OZ sa posudzuje zodpovednosť prevádzateľov, ktorých prevádzky sa stretli, ale pokiaľ ide o len o vyporiadanie výlučne medzi nimi, t. j. iba vo vzťahu ku škode, ktorá vznikla im. Podľa § 431 sa neposudzuje vznik škody u iného subjektu, ktorá pri strete prevádzok utrpela škodu a nebola prevádzateľom vozidiel, ktoré sa stretli (netýka sa napr. osoby, ktorá bola niektorým z týchto prevádzateľov prepravovaná ako spolujazdec ani inej osoby, napr. chodca, ktorá pri strete prevádzok utrpela škodu). V ustanovení § 431 OZ nejde o zodpovednosť za zavinenie v zmysle ustanovenia § 420 OZ. Ustanovenie § 431 OZ zaradené v druhom oddieli, druhej hlave, šiestej časti Občianskeho zákonníka (prípady osobitnej zodpovednosti - zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov), ktoré upravuje zodpovednosť prevádzateľov i vyporiadanie medzi nimi, nadväzuje na právnu úpravu zodpovednosti podľa ustanovení § 427 a § 428 OZ. Rozhodujúca je pritom účasť, ktorú mali prevádzatelia na spôsobení vzniknutej škody. Vyporiadanie závislé na tejto účasti predpokladá zhodnotenie všetkých skutkových okolností konkrétneho stretnutia prevádzok, najmä však tých okolností, ktoré boli hlavnými príčinami vzniknutej škody.

52. Objektívnu mieru účasti na vzniknutej škode vyjadruje i prípadné zavinené konanie alebo opomenutie niektorého prevádzateľa (niektorých prevádzateľov), pokiaľ ním bola založená príčinná súvislosť, ktorá viedla k vzniku škody. Ak ide o také okolnosti alebo o konanie resp. opomenutie, s ktorým škodlivý výsledok nebol v príčinnej súvislosti, nie je splnený zákonný predpoklad účasti na vzniknutej škode a nevzniká teda ani zodpovednosť, ani dôvod na vyporiadanie (R 64/1972).

53. Okruh okolností relevantných pre posúdenie účasti na spôsobení škody pri strete prevádzok dopravných prostriedkov je širší ako len posúdenie podielu zavineného porušenia vodičov dopravných prostriedkov, aj keď porušenie pravidiel cestnej premávky má spravidla veľmi významný podiel na vzniku kolízie. V zmysle ustálenej judikatúry, zodpovednosť za stret vozidiel a prípadné ďalšie následky sú zásadne na vodičovi, ktorý prišiel do križovatky po vedľajšej ceste a nedal prednosť vodičovi prichádzajúcemu po hlavnej ceste. Ak však vodič na hlavnej ceste ide rýchlou, ktorá výrazne presahuje maximálne povolenú rýchlosť, čím vodičovi prichádzajúcemu do križovatky po vedľajšej ceste znemožní, príp. podstatne sťaží, aby mu dal prednosť v jazde, potom nie je vylúčená jeho zodpovednosť alebo spoluzodpovednosť za prípadnú kolíziu. Spôsob jazdy vozidla idúceho po hlavnej komunikácii možno za podstatnú príčinu nehody považovať v prípade, že svojou povahou (nebezpečnosťou) je porovnateľný alebo významnejší ako nedanie prednosti v jazde, ak napr. vodič prichádzajúci po hlavnej

ceste výrazne prekročí povolenú či primeranú rýchlosť, alebo že aj iným spôsobom jazdy (napr. nevhodnou jazdnou dráhou) sťaží alebo úplne znemožní vodiči na vedľajšej komunikácii, aby dodržal svoje povinnosti dať mu prednosť v jazde (rozhodnutie NS ČR z 28. 1. 2015, sp. zn. 25 Cdo 1097/2014). N. Š. bol uznaný vinný za trestný čin všeobecného ohrozenia a prečin ublíženia na zdraví.

54. Je nepochybné, že smrť matky žalobcov pri dopravnej nehode, ktorú nebohá D. H. nezavinila, je neoprávneným zásahom do práva fyzickej osoby na súkromný a rodinný život. Vyššie uvedené potvrdzujú aj mnohé rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, kde sa uplatňuje ako jednotný názor, v zmysle ktorého súčasťou práva na ochranu súkromia chráneného ustanovením § 11 Občianskeho zákonníka je aj rodinný život spočívajúci v udržiavaní a rozvíjaní vzájomných citových, morálnych a sociálnych väzieb medzi najbližšími osobami a konanie ktoré spôsobilo násilné prerušenie týchto väzieb stratou člena rodiny je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 228/2012 zo dňa 26.9.2013, rozhodnutie 5Cdo 265/2009 zo dňa 17.2.2011, rozhodnutie sp. zn. 2Cdo 194/2011 z 27.11.2012, rozhodnutie sp. zn. 4Cdo 168/2009 z 20.4.2011, rozhodnutie 1Cdo 77/2009 zo dňa 27.10.2010).

55. Pri úvahách o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je nevyhnutné prihliadnúť k samotnému účelu a funkcii tohto inštitútu pri ochrane osobnosti. Otázka mieru zavinenia pôvodcu zásahu pre stanovenie výšky tejto náhrady je tak spoluurčujúcim a bezpochyby aj jedným z určujúcich hľadísk pre určenie výšky tejto náhrady. Potreba finančnej satisfakcie tak narastá priamoúmerne s mierou zavinenia pôvodcu zásahu, pričom je však potrebné zdôrazniť, že je nutné skúmať aj ďalšie konkrétne okolnosti každého prípadu. Najmä je potrebné zhodnotiť postoj osoby zodpovednej k spôsobenej škode ako aj jeho majetkové pomery. Na strane poškodeného je potrebné skúmať intenzitu vzťahu žalobcov k zomrelej, vek zomrelej a pozostalých, otázku hmotnej závislosti pozostalého k zomrelej osobe prípadné poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady nemajetkovej ujmy je však kľúčová kvalita vzájomného vzťahu žalobcu k zosnulej osobe (Nález Ústavného súdu ČR I. ÚS 2844/14 zo dňa 22.12.2015).

56. V dôsledku protiprávneho konania zamestnanca žalovaného II/ teda došlo k zásahu do súkromia žalobcov, ktorého súčasťou je aj právo rozvíjať a vytvárať vzťahy s ostatnými ľudskými bytosťami, osobitne vzťahy na emocionálnej báze, teda vzťahy medzi príslušníkmi rodiny budované na citovo silných vzájomných väzbách. Konaním žalovaného II/ pritom došlo k deštrukcii všetkých vybudovaných citových väzieb a tým k neoprávnenému zásahu do práva na súkromný a rodinný život žalobcov ako pozostalých. Konanie žalovaného II/, ktorej zamestnanec pri dopravnej nehode spôsobil usmrtenie matky žalobcov v tomto prípade predstavuje neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov, konkrétne do ich súkromia a rodinného života.

57. Z výsluchu žalobcov ako strán sporu a výsluchom svedkyne V. Y. mal súd za preukázané, že vzťah žalobcu v I. rade s nebohú matkou bol veľmi blízky. Zostali v každodennom kontakte, navzájom si pomáhali a pochybne medzi nimi existovalo silné citové puto. Vzájomný rodinný vzťah medzi nebohú D. H. a žalobcom v I. rade ako matkou a synom možno zhodnotiť až ako nadštandardný. Uvedené je zrejme aj zo skutočnosti, že išlo o zomknutú rodinu, v čase tragickej udalosti býval žalobca v dome zosnulej matky, pričom rodiny sa nestretávali len na občasných návštevách, ale boli v dennodennom kontakte, zosnulá D. H. synovi intenzívne pomáhala. Žalobcovia tragickú udalosť, pri ktorej zomrela ich matka, stále prežívajú veľmi negatívne, čo bolo súdu zrejme aj z jeho výpovede ako strany sporu, keď jeho výpoveď bola sprevádzaná sústavným plačom.

58. Z výsluchu žalobcov ako strán sporu a výsluchom svedkyne V. Y.A. mal súd za preukázané, že vzťah žalobcov 1/, 2/ s nebohú matkou bol veľmi blízky, často ich navštevovala, pomáhala im a bola čiperná. Vzájomný vzťah medzi nebohú D. H. a žalobcami 1/, 2/ možno zhodnotiť až ako nadštandardný, ktorý pretrval do času tragickeho úmrtia D. H.Á.. Išlo o harmonickú rodinu, zosnulá D. H. poskytovala synom značnú psychickú podporu v neľahkom čase, s jedným aj bývala. Žalobcovia tragické úmrtie matky D. H. prežívali veľmi ťažko.

59. Pri stanovení výšky náhrady súd tiež zohľadnil tvrdenie žalobcov, že vodič N. Š. sa im neospravedlnil. Žalovaný II/ tvrdil, že sa im ospravedlnil, že čin ľutoval. Súd zistil, že vodič N. Š. bol právoplatne odsúdený za spáchanie trestných činov. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd prihliadol na existenciu

veľmi úzkych citových väzieb medzi žalobcami a nebohú D. H., ktoré existovali pred jej úmrtím. Došlo k násilnému pretrhnutiu týchto úzkych väzieb. Dospel k záveru, že konanie vodiča žalovaného II/, ktorým došlo k násilnému pretrhnutiu väzieb žalobcov so zosnulou matkou predstavuje neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcov a boli splnené predpoklady pre priznanie ochrany osobnostným právam žalobcov v zmysle ust. <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1964/40/>>§ 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Prihliadol na okolnosti dopravnej nehody, na to ako boli ustálené v trestnom konaní, podľa ktorých k protiprávnemu konaniu došlo ako k všeobecnému ohrozeniu. Vodič išiel rýchlosťou 20 km/h, nebol pod vplyvom alkoholu, z tohto dôvodu súd ustálil, že primeraná náhrada žalobcu I/ je 15.000,- Eur voči žalovanému II/ a žalobcu 2/ voči žalovanému II/ 15.000,- Eur. Je nepochybné, že ľudský život je neoceniteľný, pretože každý jeden človek je jedinečný a je zrejme aj súdu, že strata, ktorá žalobcom zostane navždy nenahradená. Suma, ktorú súd priznal je len zmiernenie nemajetkovej ujmy, ktorú v dôsledku tejto straty žalobcovia utrpeli. Súd sa nemohol stotožniť s námietkou žalovaného II/ o nedostatku pasívnej legitímácie s tým, že žalovaným by mal byť UniCredit Leasing, a.s.. V zmysle citovaných predpisov je zodpovedným za nemajetkovú ujmu prevádzateľ dopravného prostriedku, nie leasingový prenajímateľ. Súd z uvedených dôvodov žalobe v celom rozsahu vyhovel a priznal žalobcom 1/, 2/ náhradu nemajetkovej ujmy tak ako je uvedené vo výroku rozhodnutia. Súd nepriznal žalobcom vyššiu nemajetkovú ujmu vzhľadom na sústrastný list žalovaného II/ z 10.02.2017, ktorý žalobca 2/ prevzal 23.02.2017 a žalobca 1/ dňa 14.02.2017, prostredníctvom manželky a súd je viazaný petítom žaloby.

60. Súd pri vyhlasovaní rozhodnutia pochybil pri zaväzovaní žalovaného I/ na náhradu nemajetkovej ujmy. Z právnej logiky vyplýva, že voči žalovanému I/ bolo konanie zastavené, preto nemohol byť žalovaný I/ zaväzovaný na náhradu nemajetkovej ujmy. Súd výrok hneď opravil, došlo len k pochybeniu pri uvedení povinnej strany sporu, žalovaného I/.

61. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

62. Podľa § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

63. Podľa § 256 ods. 2 Civilného sporového poriadku, ak strana procesne zavinila trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, súd prizná náhradu týchto trov protistrane.

64. Žalovanému I/ vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalobcom 1/, 2/, žiadne trovy mu nevznikli, preto súd rozhodol, že mu trovy nepriznáva.

65. Žalobcom 1/, 2/ vznikli trovy konania voči žalovanému II/, títo boli voči nemu úspešní, preto im súd priznal trovy konania v rozsahu 100 percent.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15-tich dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.

Odvolať možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolať dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Zákon č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti - Exekučný poriadok); ak ide o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 370 ods. 1, § 376 ods. 1 CSP).